

Voltijd Jaar 2

HANDLEIDING VOOR WERKPLEKBEGELEIDERS 2025-2026

Versie 1

December 2025

Beste werkplekbegeleider,

In het studiejaar 2025-2026 zijn er belangrijke wijzigingen doorgevoerd in het eerste studiejaar (propedeuse) van de voltijdopleiding. In deze handleiding vindt u een toelichting op de werkwijzen en afspraken die voor u als werkplekbegeleider van belang zijn. Er zijn drie grote veranderingen.

1. Werken met leeruitkomsten

In oktober 2020 werd het zogenaamde 'Bestuursakkoord Flexibilisering Lerarenopleidingen' gesloten door het Ministerie van OCW, de Vereniging van Hogescholen (VH) en Universiteiten van Nederland (UNL). Met oog op het lerarentekort was het voornaamste doel meer op maat opleiden van aankomende leraren. In dat bestuursakkoord staat dat lerarenopleidingen met leeruitkomsten gaan werken. Dat heeft binnen de tweedegraads lerarenopleidingen een curriculumontwikkeling op gang gebracht. De deeltijd werkte al met leeruitkomsten. Vorig jaar heeft jaar 1 van de voltijd de vuurdoop gehad en nu is jaar 2 aan de beurt. De bekwaamheidsgebieden zoals u ze kent zijn niet verdwenen, ze zijn te herkennen in de leeruitkomsten. We noemen ze niet meer richting studenten omdat we de hoeveelheid jargon willen beperken. De student komt dus niet meer naar de werkplek om bekwaamheden aan te tonen maar om leeruitkomsten aan te tonen. Wat precies het verschil is, leest u in deze handleiding.

2. Werkplekleren als leeromgevingen

In de doorontwikkeling van het curriculum is de keuze gemaakt om het werkplekleren niet meer als apart vak te zien maar de werkplek te zien als een leeromgeving. Dit vraagt een andere manier van denken. De leeruitkomsten zijn zo geschreven dat we geen aparte leeruitkomsten meer hebben voor het vak 'werkplekleren 2' met een uitvoeringsdeel en bijvoorbeeld voor 'onderwijskunde' met een wat meer theoretisch deel. Het uitvoeringsdeel en het theoretische deel zijn nu onderdeel van één en dezelfde leeruitkomst, bijvoorbeeld; het creëren van een positief leerklimaat. In het oude curriculum zou dat onderwerp dus in twee vakken terugkomen, in het nieuwe curriculum werken twee leeromgevingen (instituut en werkveld) samen om één leeruitkomst te ondersteunen. De reden dat wij deze keuze hebben gemaakt is dat we als tweedegraads lerarenopleiding nog beter willen aansluiten op het leren in de beroepspraktijk.

3. eJournal

Binnen de HAN is er voor gekozen dat alle academies en alle opleidingen met hetzelfde portfolioprogramma gaan werken. Dat is eJournal geworden. Hiermee verschuiven we van een ontwikkelingsportfolio in Bulb, waarbij de student volledig eigenaar was, naar zowel een ontwikkelings- als beoordelingsportfolio dat door het instituut is ingericht.

Een belangrijke wijziging ten aanzien van eerdere informatie aan schoolopleiders is dat we besloten hebben om het beoordelen van de werkplekbegeleider nog niet in te bouwen in eJournal. Wij grijpen daarom vooralsnog terug op de bekende werkwijze, namelijk een feedback -en beoordelingsformulier in Word.

De reden is dat we niet met voldoende zekerheid durven te stellen dat het beoordelen in eJournal door de werkplekbegeleider soepel zal verlopen. Momenteel denken we na hoe we het aantal administratieve handelingen en procedurestappen kunnen reduceren. Zodra we zeker zijn dat de werkdruk niet toeneemt, stappen we over. De beoordelaars van de HAN zullen eJournal wel gebruiken. Het ontwikkelingsgerichte deel van het portfolio (het groeidossier) zal wel door de werkplekbegeleider gebruikt worden om feedback te geven, bijvoorbeeld op het startgesprek.

Het bovenstaande betekent dat we onze werkwijzen aangepast hebben. De gesprekkencyclus, de randvoorwaarden en de rolverdeling blijven hetzelfde.

Wij waarderen uw inzet als werkplekbegeleider zeer. U speelt een cruciale rol in de professionele ontwikkeling van onze studenten. Met deze handleiding hopen we u voldoende handvatten te geven om uw rol goed te kunnen vervullen. Uw feedback is welkom, zodat we de handleiding en het programma verder kunnen verbeteren.

Voor vragen kunt u terecht bij de schoolopleider of instituutsopleider,

Met vriendelijke groet,
Jaimy Blaney Davidson

INHOUDSOPGAVE

1	DE LEERUITKOMSTEN	5
2	BEOORDELEN EN BESLISSSEN	9
3	DE GESPREKKENCYCLUS	13
3.1	Kennismakingsgesprek	14
3.2	Startgesprek	15
3.3	Tussen het startgesprek en de tussenevaluatie	16
3.4	Tussenevaluatie	16
3.5	Tussen de tussenevaluatie en de eindbeoordeling	17
3.6	Eindbeoordeling	17
3.7	Portfolio	17
4	RANDVOORWAARDEN.....	19
5	LEERUITKOMSTEN, KIJKKADERS EN SPECIFIEKE WERKWIJZEN PER LEERUITKOMST	20
5.1	Afstemmen en creëren 1	20
5.2	LUK Leerstof verwerken	24
5.3	LUK Leren en lesgeven met ICT	25
5.4	LUK Ontwikkelen van professionele en persoonlijke identiteit	26
5.5	Vakdidactische leeruitkomsten	29
6	BIJLAGE 1: TABEL COMPLEXE BEROEPSVAARDIGHEDEN	30
7	BIJLAGE 2: BEGRIPPENLIJST	31

1 DE LEERUITKOMSTEN

De student komt naar uw school om de volgende leeruitkomsten in de praktijk aan te tonen:

- Creëren van positief leerklimate (5.1)
- Afstemmen op de lerende (5.2)
- Leerstof verwerken (5.3)

De student zal activiteiten uitvoeren om zich te ontwikkelen op de volgende twee leeruitkomsten:

- Ontwikkeling van een persoonlijke en professionele identiteit (PPI) (5.4)
- Leren en lesgeven met ict (5.5)

Vanuit de vakopleiding zal de student ook werken aan één of meer vakdidactische leeruitkomsten (5.6). Het varieert per vakopleiding wat uw rol daarbij is. De meeste opleidingen vragen om feedback vanuit de werkplekbegeleider waarbij de *feedback* wordt meegewogen. Bij de opleidingen NaSk en Engels wordt een pilot uitgevoerd waarbij ook een *oordeel* van de werkplekbegeleider gevraagd. Indien dat het geval is bent u daar al over op de hoogte gebracht.

Op de HAN worden creëren van positief leerklimate en afstemmen op de lerende in een samenhangende pedagogische onderwijseenheid aangeboden. De studenten zitten dan gegroepeerd in clusterverband en niet zoals u wellicht gewend bent in vakverband. Bij stage-koppeltjes kan het voorkomen dat beide studenten in een andere groep zitten. Ook leerstof verwerken en leren en lesgeven met ict vormen samen één didactische onderwijseenheid. Ook bij deze onderwijseenheid zijn de studenten in clusterverband gegroepeerd.

Overzichtstabel leeruitkomsten

Creëren van positief leerklimaat (5.1) & Afstemmen op de lerende (5.2)

Korte omschrijving	De studenten leren verantwoordelijkheid te nemen voor de pedagogische sfeer binnen de klas als geheel. Zij herkennen groepsprocessen en breiden hun repertoire uit om gedrag gericht te sturen op een ondersteunend leerklimaat. Daarbij krijgen zij inzicht in hoe hun interpersoonlijke en didactische vaardigheden de groep beïnvloeden, zodat zij vanaf het begin een stevige, positieve basis kunnen leggen. Dit doet de student aan de hand van verschillende optionele beroepstaken.
Toetsvorm	<i>Summatieve beoordeling</i> (tussenniveau): De beoordeling vindt plaats op basis van het handelen in de praktijk. De student voert beroepstaken uit die ontwikkeling stimuleren. Het oordeel wordt gebaseerd op het handelen in de praktijk.
Rol van de werkplekbegeleider	Beoordelen en begeleiden

Leerstof verwerken (5.3)

	De student verdiept zich in literatuur over leren, activerende didactiek en het monitoren van leren. De student leert dit toe te passen in de praktijk. In de eerste weken ligt de focus op de activerende didactiek, in de weken daarna op het monitoren van het leren
Toetsvorm	<i>Summatieve beoordeling</i> (tussenniveau): De beoordeling vindt plaats op basis van het handelen in de praktijk.
Rol van de werkplekbegeleider	Beoordelen en begeleiden

Leren en lesgeven met ict (5.4)

	De student krijgt zicht op de eigen digitale geletterdheid en krijgt gerichte handvatten om zich op dit vlak te ontwikkelen. Daarnaast verkent de student diverse ict-toepassingen die passen bij activerende didactiek en monitoren van leren (passend bij 'leerstof verwerken') en leert hierin beredeneerde keuzes te maken (o.a. T-PaCK en SAMR)
Toetsvorm	Summatieve toetsing in jaar 4. Formatieve feedback in eerdere jaren
Rol van de werkplekbegeleider	Begeleiden en feedback geven

Ontwikkeling van professionele en persoonlijke identiteit (PPI) (5.5)

	Studenten leren door systematische reflectie inzicht te krijgen in hun persoonlijke en professionele identiteit. Hierbij komen persoonlijke drijfveren, overtuigingen, waarden en visie op onderwijs aan bod.
Toetsvorm	Summatieve toetsing in jaar 4. Formatieve feedback in eerdere jaren
Rol van de werkplekbegeleider	Begeleiden en feedback geven

Vakdidactiek (5.6)

	Vakdidactische leeruitkomsten zijn didactische docentgedragingen die specifiek gelden voor het desbetreffende vak.
Toetsvorm	Varieert per vak.
Rol van de werkplekbegeleider	Bij de meeste vakken begeleiden en feedback geven. Bij biologie en de pilot bij Engels en NaSk ook beoordelen.

Het kan voorkomen dat u feedback aan de student wilt meegeven die niet goed te plaatsen is in één van de leeruitkomsten. U mag van de student verwachten dat deze zich professioneel opstelt en feedback ter harte neemt en dit gebruikt om tot ontwikkeling te komen. Dit behoort bij de leeruitkomst 'Ontwikkelen van een persoonlijke en professionele identiteit (PPI)'.

Bijzondere maatwerktrajecten

Het kan voorkomen dat studenten met een andere samenstelling van leeruitkomsten instromen. Bijvoorbeeld omdat de student in jaar 1 enkele leeruitkomsten nog niet aangetoond heeft of omdat de student leeruitkomsten wil behalen uit hogere jaren. In dat geval moeten zij dit kenbaar maken tijdens het kennismakingsgesprek. Neem in dit geval contact op met de instituutsopleider. Deze zal met de verschillende belanghebbenden het maatwerktraject afstemmen. De instituutsopleider zal dan waarschijnlijk contact opnemen met de OWK-opleider van de HAN die in het vorige jaar het programma in het partnerschap heeft verzorgd. Afhankelijk van de leeruitkomst uit jaar 1 worden andere maatwerktrajecten opgestart:

Oriëntatie op Beroep	Als de student deze leeruitkomst niet behaald heeft op de onderdelen 'professionele houding' dan kan de student niet naar het werkplekleren in jaar 2 doorstromen. Als er nog overige te repareren onderdelen zijn, dan kan de student deze zelfstandig uitvoeren gedurende wpl2lj2. Een beoordeling van de werkplekbegeleider is dan niet nodig.
Oriëntatie op een positief leerklimaat	Als de student de leeruitkomst 'creëren van positief leerklimaat' bij wpl2 lj2 aantoont, dan kan deze leeruitkomst automatisch in de beoordeling worden meegenomen. De beoordeling wordt afgestemd met de OWK-opleider van de HAN van het vorige jaar. De student geeft de naam en gegevens door aan u.
Oriëntatie op de lerende	Als de student deze leeruitkomst nog niet heeft aangetoond, dan moet er waarschijnlijk iets gerepareerd worden of de opdracht opnieuw gedaan worden. De student kan deze zelfstandig uitvoeren gedurende wpl2lj2. Een beoordeling van de werkplekbegeleider is dan niet nodig.
Ontwerpen, uitvoeren en evalueren	Als de student deze leeruitkomst nog niet heeft aangetoond, dan moet er waarschijnlijk iets gerepareerd worden of de opdracht opnieuw gedaan worden. De student kan deze zelfstandig uitvoeren gedurende wpl2lj2. Een beoordeling van de werkplekbegeleider is nodig.
Effectieve instructie	Als de student deze leeruitkomst nog niet heeft aangetoond, dan moet er waarschijnlijk iets gerepareerd worden of de opdracht opnieuw gedaan worden. De student kan deze zelfstandig uitvoeren gedurende wpl2lj2. Een beoordeling van de werkplekbegeleider is nodig.

2 BEOORDELEN EN BESLISSEN

Als werkplekbegeleider beoordeelt u of de student de leeruitkomsten heeft aangetoond of geeft u feedback. Het kijkkader wordt gebruikt om tussen begeleider en student de dialoog te voeren over wanneer de leeruitkomst wel of niet aangetoond is. Welke indicatoren gebruikt u als werkplekbegeleider om uw oordeel op te baseren? En welke indicatoren heeft de student aangetoond? Bij de tussenevaluatie geeft u feedback en bij eindbeoordeling schrijft u een beoordeling in het feedback -en beoordelingsformulier.

Bij de leeruitkomsten **Creëren van positief leerklimaat en Afstemmen op de lerende** behoort een summatieve beoordeling. Het betreft bij deze twee leeruitkomsten een *tussenniveau*. De student zal zich ook tijdens wpl2 lj3 op deze leeruitkomsten doorontwikkelen en deze dan op eindniveau afronden. U geeft aan of u voldoende vertrouwen hebt dat de student zich, door extra meters te maken in jaar 3, de leeruitkomst kan afronden.

Bij de leeruitkomsten **Leerstof verwerken** behoort een summatieve beoordeling. Binnen het werkplekleren worden geen afzonderlijke vakinhoudelijke leeruitkomsten aangeboden. Het aantonen van deze didactische leeruitkomst veronderstelt dat de student beschikt over een toereikende vakinhoudelijke kennisbasis, of laat zien deze vakinhoudelijke kennis snel en zelfstandig te kunnen verwerven. Vakinhoudelijke bekwaamheid is hierbij voorwaardelijk, omdat effectief didactisch handelen alleen mogelijk is wanneer de student de leerstof voldoende begrijpt om deze correct, samenhangend en betekenisvol over te brengen aan leerlingen. Onvoldoende vakinhoudelijke kennis kan het didactisch handelen beperken, bijvoorbeeld in de kwaliteit van uitleg, het beantwoorden van leerlingvragen of het maken van passende didactische keuzes.

Bij de de leeruitkomsten **Ontwikkeling van een persoonlijke en professionele identiteit (PPI)** en **Leren en lesgeven met ict** zit de summatieve beoordeling in jaar 4. De student gebruikt dit jaar om het portfolio op te bouwen en steeds verder uit te breiden, bewijzen en feedback te verzamelen. De student hoeft dus nog niet alle indicatoren te laten zien. Op deze twee leeruitkomsten geeft u feedback en feed forward mee. Dit doet u door:

1. Uit het kijkkader de indicatoren te benoemen die u al hebt gezien (Bij PPI met name op de dimensie professionele groei en ontwikkeling, de overige dimensies kun u ook naar kijken maar daar ligt minder de focus op).
2. Aan te geven welke ontwikkeling de student heeft doorgemaakt.
3. Aan te geven welke ontwikkeling de student nog te maken heeft.

Mocht u het moeilijk vinden om bij de tussenevaluatie al uitspraken te doen over deze twee leeruitkomsten omdat u nog weinig gezien hebt, dan kunt u dat benoemen in het feedback -en beoordelingsformulier”

Werkwijze beoordelingsproces

- De student vult de zelfreflectie in, kopieert deze naar eJournal en stuurt het feedback -en beoordelingsformulier naar de werkplekbegeleider en/of schoolopleider.
- De werkplekbegeleider/schoolopleider vult het feedback -en beoordelingsformulier aan, reageert op de zelfreflectie en/of vult het summatieve (tussentijdse) oordeel in. Gebruik hiervoor het kijkkader achteraan in het feedback -en beoordelingsformulier; dit bevat concreet observeerbaar gedrag dat richting geeft aan uw beoordeling. Richt u op concrete voorbeelden uit de praktijk: wat heeft de student laten zien, wat was het effect, en wat betekent dit voor de vervolgstappen?
- De werkplekbegeleider stuurt het ingevulde formulier terug naar de student, schoolopleider en instituutsopleider.
- De student voegt het formulier toe aan eJournal. Indien nodig stuurt de student het formulier door naar de vakdidacticus.
- Bij twijfel of inconsistenties volgt altijd collegiale dialoog met de opleider van de HAN. Uw oordeel wordt in principe overgenomen, tenzij er zwaarwegende redenen zijn om dit te bespreken. Lukt het niet om binnen redelijke termijn tot overeenstemming te komen—bijvoorbeeld vanwege principiële verschillen van inzicht over het niveau—dan wordt de instituutsopleider ingeschakeld. Deze weegt de argumenten en neemt de eindbeslissing.
- De beslissing wordt door de opleider van de HAN met de werkplekbegeleider gedeeld.

Kwaliteitscriteria

- Vermijd globale beoordelingen (“gaat wel goed”), geef concrete voorbeelden van gedrag.
- Zorg dat feedback, voorbeelden en oordeel consequent op elkaar aansluiten
- Motiveer kort waarom u tot dit oordeel komt.
- Benoem altijd welke ontwikkelstappen logisch en haalbaar zijn richting jaar 3 of een vervolgtraject.

Het werkplekleren vroegtijdig beëindigen.

U doet het als werkplekbegeleider liever niet, maar het komt voor dat het werkplekleren beëindigd moet worden. Bijvoorbeeld vanwege persoonlijke redenen bij de student, een mismatch tussen student en werkplekbegeleider, een stagnerende ontwikkeling bij de student, onveilige situaties of de professionele houding van de student. Voordat u tot het besluit komt neemt u contact op met de schoolopleider en instituutsopleider. Deze zullen, vaak via overleg met u, de slb'er en de opleider van de HAN tot een passend plan komen

Zorgen over de ontwikkeling op een specifieke leeruitkomst.

Mocht het zo zijn dat u zich zorgen maakt over een de ontwikkeling van de student op een bepaalde leeruitkomst, neem ook dan contact op met de instituutsopleider. Bij de leeruitkomsten creëren van positief leerklimaat, afstemmen op de lerende en leerstof verwerken kan de instituutsopleider u waarschijnlijk in contact brengen met de opleider van de HAN die het programma op het instituut verzorgt.

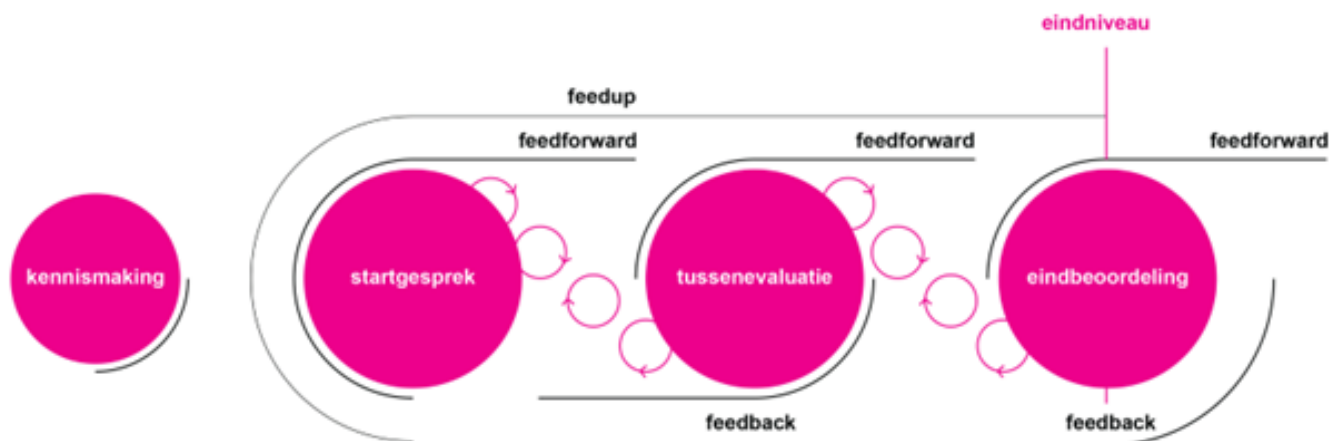
3 DE GESPREKKENCYCLUS

Als werkplekbegeleider speelt u een centrale rol in de gesprekkencyclus van de student. Deze cyclus bestaat uit een reeks vaste gesprekken die de rode draad vormen in de begeleiding tijdens de stage. Het doel is om de ontwikkeling van de student zichtbaar te maken, richting te geven en op vaste momenten gezamenlijk te beoordelen hoe de student ervoor staat.

De gesprekken vinden plaats in de driehoek: student – werkplek – instituut. In de praktijk betekent dit dat u als werkplekbegeleider het perspectief van de school vertegenwoordigt, de student zelf verantwoordelijkheid neemt voor zijn of haar ontwikkeling en dat de instituutsopleider namens de opleiding meekijkt. De rol van het instituut kan in sommige gevallen worden vervuld door de schoolopleider, afhankelijk van de afspraken binnen uw school.

De cyclus begint met een kennismakingsgesprek, daarna volgt een startgesprek waarin het persoonlijke leerroute van de student wordt afgestemd op de opleidingseisen en de context van uw school. Tussendoor vinden begeleidingsgesprekken plaats, waarin de student systematisch reflecteert en doelen bijstelt. Halverwege is er een tussenevaluatie, waar de voortgang op de leeruitkomsten centraal staat. De cyclus sluit af met een eindbeoordeling waarin de student laat zien hoe de leeruitkomsten zijn behaald en u samen met andere begeleiders uw oordeel en feedback geeft.

Als werkplekbegeleider bent u bij elk van deze stappen betrokken: u denkt mee, observeert de ontwikkeling van de student en geeft feedback die bijdraagt aan het leerproces. Op enkele momenten (zoals de eindbeoordeling) kan uw rol ook beoordelend zijn.

3.1 Kennismakingsgesprek

Tijdens het kennismakingsgesprek krijgt u krijgen de andere opleiders een eerste beeld van de student, en krijgt de student een eerste beeld van jullie. Daarnaast worden er praktische afspraken gemaakt in algemene zin.

Denk bijvoorbeeld aan:

- Hoe heeft de student zich in jaar 1 ontwikkeld?
 - Uit welke leeruitkomsten bestaat het leertraject?
 - Welke begeleidingsaanpak past bij de student?
 - Welke dagen is de student aanwezig?
 - Aan welke klassen geeft de student les?
 - Wanneer is de eerste les?
 - Welke momenten worden ingepland om te evalueren?
 - Welke andere informatie is belangrijk om uit te wisselen?
 - Dit kan persoonlijke informatie zijn zoals bijzondere begeleidingsbehoeften of allergieën.
 - Dit kan over praktische zaken gaan zoals reistijd.
 - Vraag de student in ieder geval naar de contactgegevens van opleiders van de HAN die de volgende bijeenkomsten verzorgen:
 - Afstemmen en creëren
 - Leerstof verwerken
 - De betreffende vakdidacticus
- Vanwege de AVG mogen wij deze gegevens niet in een lijst plaatsen en aan u doorgeven. De student kan deze wel doorgeven voor het leertraject.
- Omwille van uw privacy mogen wij uw contactgegevens als werkplekbegeleider ook niet op een lijst zetten om door te geven aan de opleiders van de HAN. De student kan deze wel doorgeven t.b.v. het leertraject.
 - Wat moet ik als begeleider van de student weten?
 - Een student kan zelf aangeven of er sprake is van neurodiversiteit, persoonlijkheidsstoornis, ontwikkelingsstoornis, stress gerelateerde klachten, bijzondere privé-situaties. Dit hoeft niet benoemd te worden door de student, al zijn sommige studenten hier open over in het belang van hun begeleiding.

3.2 Startgesprek

Het startgesprek wordt gevoerd na ongeveer 3 weken. Het is het eerste driehoeksgesprek. Het doel van het gesprek is het maken van het curriculum op maat. Dit wordt gedaan door af te stemmen tussen individuele student, de specifieke context (uw school) en de opleidingseisen. Het gesprek wordt gevoerd in de driehoek (student - werkplek - instituut). Ook worden beelden uitgewisseld over de leeruitkomsten. We zien vaker dat het startgesprek gebruikt wordt als coachingsgesprek of om het gesprek te voeren over de professionele identiteit van de student. Dat is echter niet het doel van het startgesprek.

De student bereidt zich voor op het startgesprek en plaatst de voorbereiding tijdig in eJournal. Begeleiding daarop vindt plaats op het instituut. Deze voorbereiding gebeurt op basis van de onderstaande vragen. De onderstaande vragen zijn ook de gespreksonderwerpen gedurende het gesprek.

- Wat zijn de leeruitkomsten? (kan al voorafgaand aan het gesprek bekeken worden)
- Welke leeruitkomsten zijn voor mij belangrijk, en waarom?
- Welk doel stel ik per leeruitkomst? (gebruik hierbij het kijkkader)
- Wat ga ik doen om daar te komen (leeractiviteiten)?
- Wanneer zijn we tevreden? (Gebruik hierbij de tabel 'complexe beroepsvaardigheden', bijlage)

	Student	Werkplekbegeleider	Opleider op de HAN
Vorbereiding	Bereidt het gesprek voor en plaatst dit in eJournal, doet een feedbackverzoek aan de werkplekbegeleider en de opleiders op de HAN.	Bekijkt de voorbereiding van de student.	Instrueert student over het startgesprek en brengt kwaliteitsbesef bij.
Het gesprek	De student stemt met de begeleiders af en maakt aantekeningen.	Brengt het perspectief van de school in.	X
Verwerking van mondelinge feedback	Scherpt het oorspronkelijke plan aan op basis van het startgesprek en doet een didactische en pedagogisch goedkeuringverzoek aan de wpb.	Ontvangt goedkeuringsverzoeken. Bekijkt of de aanscherping in overeenstemming is met hetgeen besproken in het gesprek.	X

3.3 Tussen het startgesprek en de tussenevaluatie

Het verslag van het startgesprek komt in het portfolio. De student zal u via eJournal vragen om het verslag goed te keuren. Tijdens de begeleidingsgesprekken reflecteert de student systematisch op de leeractiviteiten, stelt nieuwe doelen en zorgt ervoor dat zijn ontwikkeling navolgbaar is in het portfolio.

De student werkt in de praktijk continu aan:

- Handelingsrepertoire uitbreiden
- Experimenteren
- Routines uitbreiden
- Theorie koppelen
- Ontwikkeling zichtbaar maken (o.a. in het portfolio)

Op het instituut wordt er onderwijs aangeboden bij de OWE (onderwijseenheden) 'afstemmen en creëren (incl. PPI)' en 'leerstof verwerken (incl. leren en lesgeven met ict)'. In de bijeenkomsten wordt onder andere kennis behandeld, lesdelen gesimuleerd, aan intervisie gedaan, kalibreren, video-coaching, opdrachten uitgevoerd en aan andere begeleiding gedaan. Het instituut ondersteunt de student op deze manier bij het leren in de praktijk. De student zijn gegroepeerd in clusterverband. Daarnaast bieden vakopleidingen vakdidactisch onderwijs aan.

3.4 Tussenevaluatie

In dit tweede driehoeksgesprek wordt besproken waar de student staat in de ontwikkeling op de leeruitkomsten. Doelen worden bijgesteld voor het tweede deel van het leren in de praktijk. Dezelfde systematiek als bij het startgesprek wordt gehanteerd door de begeleiders. Dat betekent dat de student zich voorbereidt op de tussenevaluatie, net zoals bij het startgesprek. De student schrijft een zelfreflectie in het feedback -en beoordelingsformulier. De student stuurt deze zelfreflectie naar u, waarna u uw evaluatie kunt invullen. Bij de onderwijseenheden op het instituut vindt geen tussenevaluatiegesprek plaats.

3.5 Tussen de tussenevaluatie en de eindbeoordeling

Dit verloopt op dezelfde wijze als de periode tussen het startgesprek en de tussenevaluatie.

3.6 Eindbeoordeling

De student bereidt zich wederom voor op dit gesprek. De student schrijft eerst een zelfreflectie. Vervolgens vult u uw deel in het feedback -en beoordelingsformulier in. Soms maken studenten een PowerPoint-presentatie maar dat hoeft niet. Tijdens dit officiële gesprek wordt besproken waar de student staat in de ontwikkeling op de leeruitkomsten. De student toont aan op welke wijze de leeruitkomsten behaald zijn en benoemt ontwikkelpunten m.b.t. alle leeruitkomsten. De begeleiders geven via het feedback -en beoordelingsformulier feedback en een mondeling oordeel op het functioneren van de student. Bij de leeruitkomsten 'creëren van positief leerklimaat, afstemmen op de lerende en leerstof verwerken' vindt een summatieve beoordeling plaats. Bij leren en lesgeven met ICT en PPI wordt feedback gegeven (formatieve toetsing).

Hoe de beoordeling en feedback plaats vindt bij de vakdidactische leeruitkomsten verschilt. Per vak zijn er instructies gemaakt die [hier](#) (website van het Praktijkbureau, vroeger Bureau Extern) te vinden zijn. Bij Biologie en de pilot van NaSk en Engels wordt daar via de vakgroepen over gecommuniceerd. Sommige vakgroepen (bijvoorbeeld wiskunde) hebben observatieformulieren toegevoegd aan de instructie. Deze formulieren kunt u ingevuld aan de student meegeven aan. Bij de andere vakgroepen kunt u de feedback kwijt in het feedback -en beoordelingsformulier. De student zorgt ervoor dat de feedback op de juiste plek terechtkomt.

3.7 Portfolio

Vanaf dit studiejaar maken we gebruik van eJournal. eJournal werkt anders dan Bulb:

Bulb functioneerde als een persoonlijk blog of website: de student richt alles zelf in. eJournal wordt door de opleiding ingericht: er is een vaste structuur met opdrachten, formats en beoordelingsmomenten waar de student eigen werk aan toevoegt. Als werkplekbegeleider heeft u bij eJournal geen eigen account meer nodig: de student nodigt u uit. Hoe dit technisch werkt wordt toegelicht op de [website van het Praktijkbureau](#) (voorheen Bureau Extern). *Ga naar: [portfolioprogramma's 2025-2026: van Bulb naar eJournal](#)*

eJournal bestaat uit een ontwikkelingsdeel en een beoordelingsdeel

Ontwikkelingsportfolio

Het ontwikkelingsportfolio ondersteunt zowel de ontwikkeling als de beoordeling van de student. Belangrijk uitgangspunt is dat de student zelf regie houdt over de eigen leerroute. De ontwikkelingsportfolio's zijn georganiseerd rondom beroepstaken die horen bij de leeruitkomsten.

In deze portfolio's staan:

- opdrachten die de student ondersteunen in de ontwikkeling;
- taken die worden aangestuurd vanuit het flankerend onderwijs;
- de student kan ook zelf materiaal toevoegen om zijn/haar groei vast te leggen.

Ontwikkelingsportfolio's zijn **persoonlijk** en worden **niet beoordeeld**.

Beoordelingsportfolio

In een beoordelingsportfolio plaatst de student zelfreflecties en het feedback -en beoordelingsformulier (startgesprek, tussenevaluatie en eindbeoordeling). Het beoordelingsportfolio levert de student uiteindelijk in voor beslissing.

In 2025-2026 maakt u als werkplekbegeleider geen gebruik van de beoordelingsfunctie van eJournal. De collega's op de HAN en de studenten maken wel al gebruik van eJournal. U krijgt tijdens het leertraject van de student op twee manieren te maken met eJournal.

1. Na het startgesprek. De student werkt in twee losse beoordelingscollecties: 1. Afstemmen binnen positief leerklimaat I en 2. Leerstof verwerken. Nadat de student het startgesprek heeft gevoerd zal de student u vragen om een te check uit te voeren. U ontvangt dan twee mails van eJournal met twee goedkeuringsverzoeken. U kunt in de handleiding van eJournal op de website van het praktijkbureau (vroeger Bureau Extern) lezen hoe dit werkt.
2. De student kan u vragen om mee te kijken in het ontwikkelingsportfolio. U kunt in de handleiding van eJournal op de website van het praktijkbureau (vroeger Bureau Extern) lezen hoe dit werkt.

4 RANDVOORWAARDEN

De duur, periodisering, begeleidingstijd en stagedagen veranderen niet ten opzichte van voorgaande jaren.

Lengte	Twee periode van acht weken
Periode	De eerste acht weken van periode 3 (daarna twee weken geen stage in verband met toets- en herkansingsweken) Daarna de eerste acht weken van periode 4
Vorm	Begeleide stage. De stage vindt indien mogelijk in duo's plaats
Dagen	2 dagen per week: maandag en dinsdag Aantal lessen per student: 40 – 50 lessen en/of onderwijsactiviteiten met groepen leerlingen
Doel	Het aantonen van de leeruitkomsten: • Creëren van positief leerklimaat (summatief) • Afstemmen op de lerende (summatief) • Leerstof verwerken (summatief) • Ontwikkeling van een persoonlijke en professionele identiteit (PPI) (formatief) • Leren en lesgeven met ICT (formatief) • Vakdidactische leeruitkomst (variëren per vakopleiding)
Begeleidingstijd	30 uur per student voor de werkplekbegeleider, begeleiding tevens door opleidingsteam, vakgroep of sectie. De student wordt ook begeleid op het instituut.

5 LEERUITKOMSTEN, KIJKKADERS EN SPECIFIEKE WERKWIJZEN PER LEERUITKOMST

5.1 Afstemmen en creëren 1

De leeruitkomsten 'creëren van een positief leerklimaat' en 'afstemmen op de lerende' worden beoordeeld binnen twee cursussen (OWE's):

- Afstemmen en creëren 1
- Afstemmen en creëren 2

Afstemmen en creëren 1

Beoordeling is op basis van *voldaan* of *niet voldaan*. Voor deze cursus is een **tussenniveau** geformuleerd. Dit betekent dat de student beide leeruitkomsten moet kunnen uitvoeren:

- Onder begeleiding;
- Routinematig, in herkenbare situaties.

Daarnaast geldt dat de begeleiders (wpb, so en opleiders) voldoende vertrouwen moet hebben dat de student deze leeruitkomsten op termijn zelfstandig kan realiseren.

Daarbij wordt verwacht dat de student:

1. Handelingen kan verantwoorden met behulp van relevante theorie en modellen;
2. Verantwoordelijkheid neemt binnen afgesproken kaders;
3. Oorzaken en gevolgen analyseert van diens handelen;
4. Opties afweegt op basis van ervaring en kennis.

Creëren van positief leerklimaat

Je creëert in les- en begeleidingssituaties een veilig en stimulerend leerklimaat waarin alle lerenden zo goed mogelijk kunnen leren. Je schept voorwaarden hiervoor door een goed klassenmanagement en door het groeps- en communicatieproces op een positieve manier te beïnvloeden en begeleiden. Je past hierbij kennis toe over groepsdynamische processen, culturele verschillen, gelijke kansen en effectieve didactiek. Je toont inzicht te hebben in de invloed van groepsnormen en groepscohesie op het leerklimaat en je kunt deze processen (bij)sturen. Je toont je bewust van je verbale en non-verbale communicatie en de mogelijke effecten daarvan op de prestaties en het welzijn van de lerenden. Je reflecteert kritisch op jouw eigen handelen, je kunt je handelen legitimeren en jezelf hierin gericht ontwikkelen.

Kijkkader

Klassenmanagement

- Je kunt uitleggen welke regels en routines je in de klas hanteert, waarom je daarvoor gekozen hebt en hoe ze bijdragen aan rust en voorspelbaarheid.
- Je past consequent routines toe en grijpt in als afspraken niet worden nageleefd.
- Je activeert leerlingen aan het begin van de les (bijv. door vragen, korte opdrachten of een prikkelende start).
- Je houdt leerlingen betrokken door afwisseling, tempo en interactie te gebruiken tijdens de les.
- Je bent je bewust van je stemgebruik, houding, mimiek en gebaren en past deze aan op de situatie of groep.
- Je gebruikt positieve, duidelijke en respectvolle taal richting leerlingen.
- Je herkent signalen van onrust, verveling of uitsluiting in de groep.
- Je reageert adequaat en consequent op ongewenst gedrag en benoemt gewenst gedrag expliciet.
- Je stemt instructie, werkvormen en tempo af op de groep en het lesdoel.
- Je creëert een veilige en stimulerende leeromgeving door structuur en heldere verwachtingen.

Groeps- en communicatieproces begeleiden

- Je onderhoudt regelmatig contact met de groep door oogcontact, gebaren en open lichaamstaal.
- Je stemt toon, tempo en woordkeuze af op het niveau en de behoeften van de leerlingen.
- Je observeert groepsdynamiek (wie neemt de leiding, wie trekt zich terug, hoe wordt er samengewerkt).
- Je grijpt in of past activiteiten aan om samenwerking, veiligheid en respect te bevorderen.
- Je beschrijft situaties waarin je moest kiezen tussen verschillende pedagogische belangen.
- Je kunt toelichten waarom je bepaalde keuzes hebt gemaakt en hoe die het groepsklimaat beïnvloeden.

Kansengelijkheid

- Je spreekt leerlingen aan op hun mogelijkheden in plaats van hun beperkingen.
- Je biedt alle leerlingen gelijke kansen om deel te nemen en te presteren, bijvoorbeeld door differentiatie of extra ondersteuning.
- Je geeft feedback die gericht is op groei en inzet, niet op persoonskenmerken.

- Je spreekt waardering uit voor inzet en voortgang, en stimuleert leerlingen om verder te denken of proberen.

Reflecteren

- Je beschrijft concreet wat je hebt gedaan in de klas, wat het effect was op de groep en hoe je dat hebt vastgesteld (observaties, feedback, eigen gevoel).
- Je benoemt wat goed ging en wat je wilt verbeteren, en koppelt dat aan theorie of feedback van anderen.
- Je past inzichten uit reflectie toe in je volgende lessen en kunt uitleggen waarom.

Afstemmen op de lerenden

Je stemt je pedagogisch en didactisch handelen af op de onderwijsbehoeften van de lerenden. Daarmee draag je bij aan een veilig leerklimaat en bied je inclusief onderwijs aan dat voor alle lerenden passend is. Hiervoor pas je kennis toe over de ontwikkeling van executieve functies, van kennis over de meest voorkomende leer- en gedragsproblemen en van kennis over het creëren van gelijke kansen. Je gaat daarbij uit van hoge verwachtingen. Je past verschillende observatietechnieken en gesprekstechnieken toe en je maakt gebruik van de informatiebronnen om de onderwijsbehoeften in de groep inzichtelijk te maken en te analyseren. Je kijkt kritisch naar jouw eigen handelen en gaat daarbij na of dit aansluit bij de onderwijsbehoeften van alle lerende(n).

Kijkkader

Inventariseren van behoeften

- Je verzamelt informatie over leerlingen via observaties, toetsen, gesprekken, rapportages of overdrachten.
- Je analyseert deze informatie om patronen, sterke kanten en ondersteuningsbehoeften te herkennen.
- Je bespreekt je bevindingen met collega's, ouders of begeleiders om een completer beeld te vormen.
- Je verwerkt de verzamelde gegevens in je lesvoorbereiding of aanpak om aan te sluiten bij de behoeften van leerlingen.

Didactisch afstemmen

- Je ontwerpt en plant lessen met een heldere opbouw, doelen en differentiatie afgestemd op niveau en behoefte.
- Je gebruikt variatie in werkvormen, instructie en feedback om alle leerlingen te activeren en uit te dagen.
- Je kunt uitleggen waarom je bepaalde didactische keuzes maakt, onderbouwd met theorie of feedback.
- Je zorgt in je lessen voor gelijke deelname en stimuleert leerlingen om vertrouwen te hebben in hun leervermogen.
- Je herkent signalen van verschillen in aandacht, motivatie, planning of werkhouding bij leerlingen.
- Je past opdrachten, instructie of begeleiding aan om leerlingen te ondersteunen bij bijvoorbeeld concentratie, taakaanpak of zelfregulatie.

- Je benoemt welke executieve functies relevant zijn voor jouw les en hoe je daar rekening mee hebt gehouden.

Pedagogisch afstemmen

- Je creëert een veilige sfeer waarin leerlingen zich gezien en gewaardeerd voelen.
- Je spreekt vertrouwen en hoge verwachtingen uit richting alle leerlingen, ongeacht achtergrond of niveau.
- Je past je begeleiding en feedback aan op de emotionele en sociale behoeften van leerlingen.
- Je kunt toelichten waarom je bepaalde pedagogische keuzes hebt gemaakt en hoe die bijdragen aan een positief groepsklimaat.
- Je signaleert verschillen in zelfcontrole, emotieregulatie of sociale interactie tussen leerlingen.
- Je kiest passende interventies of begeleiding om gewenst gedrag te stimuleren en ongewenst gedrag te voorkomen.
- Je stemt verwachtingen en ondersteuning af op de individuele mogelijkheden van leerlingen, binnen de grenzen van de groep.

Inzicht eigen handelen

- Je beschrijft concreet wat je hebt gedaan, hoe leerlingen daarop reageerden en wat het effect was.
- Je vergelijkt je handelen met theoretische kaders of modellen (bijv. didactische principes, pedagogische theorieën).
- Je gebruikt feedback van collega's, mentor of leerlingen om je handelen te analyseren.
- Je benoemt wat je wilt behouden, verbeteren of anders aanpakken, met een duidelijke onderbouwing waarom.
- Je koppelt je leer- of ontwikkeldoelen aan theorie, feedback of eerdere ervaringen.
- Je vertaalt je inzichten in concrete acties voor een volgende les, periode of stage.

5.2 LUK Leerstof verwerken

Je zet passende leeractiviteiten in om de doelen te behalen. Je hanteert hierbij vakdidactische principes. Je gebruikt activerende werkvormen en productieve strategieën tijdens de les. Je zorgt voor spreiding van de oefeningen in tijd en voor afwisseling van werkvormen. Je achterhaalt regelmatig in de les of de lerende de inhoud heeft begrepen. Tevens ben je in staat om verlengde instructie te geven aan lerenden die meer ondersteuning of uitdaging nodig hebben. Je gaat na met een collega of de door jou gekozen leeractiviteiten passend en effectief zijn geweest voor het verwerken van de leerstof.

Kijkkader

Toepassing van vakdidactiek

- Je kunt uitleggen welke vakdidactische principes bij jouw vak horen en hoe je die hebt toegepast in je les.
- Je kiest leeractiviteiten die passen bij het lesdoel, de voorkennis en het niveau van de leerlingen.
- Je stemt de opbouw van de les (instructie en verwerking) af op het bereiken van de leerdoelen.
- Je wisselt af tussen verschillende werkvormen (bijv. klassikaal, individueel, samenwerkend leren).
- Je plant herhaling of oefening op verschillende momenten in, om het leereffect te versterken.
- Je kunt toelichten waarom je voor bepaalde werkvormen hebt gekozen vanuit vakdidactisch oogpunt.

Activerend lesgeven

- Je betreft leerlingen actief bij het leerproces door middel van vragen, opdrachten of discussie.
- Je zet werkvormen in die leerlingen aanzetten tot denken, onderzoeken of samenwerken.
- Je observeert en bewaakt de betrokkenheid van leerlingen tijdens de les.
- Je controleert tijdens de les actief of leerlingen de leerstof begrijpen (bijv. door formatieve vragen, check-ins, korte opdrachten).
- Je reageert op signalen van onbegrip door extra uitleg, een ander voorbeeld of een aangepaste werkvorm te geven.
- Je gebruikt de feedback van leerlingen om het tempo, de uitleg of de oefeningen aan te passen.

Differentiatie – indicatief (niet om te beoordelen)

- Je past je uitleg of begeleiding aan op het niveau of de ondersteuningsbehoefte van leerlingen.
- Je biedt verschillende routes of keuzemogelijkheden binnen opdrachten aan, afgestemd op wat leerlingen nodig hebben.
- Je houdt rekening met tempo-, interesse- en niveauverschillen in de groep.
- Je gebruikt gevarieerde werkvormen zodat leerlingen op verschillende manieren kunnen leren (bijv. visueel, praktisch, verbaal).
- Je biedt verdiepings- of herhalingstaken aan om leerlingen op hun eigen niveau uit te dagen.
- Je kunt toelichten waarom en hoe je hebt gedifferentieerd.

Evaluatie van eigen handelen

- Je vergelijkt de behaalde resultaten of reacties van leerlingen met de gestelde leerdoelen.
- Je vraagt feedback aan leerlingen, collega's of je mentor over de effectiviteit van je uitleg of werkvormen.
- Je benoemt sterke punten en verbeterpunten in je aanpak op basis van observaties en feedback.
- Je reflecteert op wat niet goed werkte en onderzoekt mogelijke oorzaken (bijv. te weinig instructie, te moeilijke taak, onvoldoende variatie).
- Je formuleert concrete aanpassingen of nieuwe strategieën voor een volgende les.
- Je past je toekomstige aanpak aan op basis van de inzichten uit je evaluatie.

5.3 LUK Leren en lesgeven met ICT

Je kunt met ict onderwijs ontwerpen, uitvoeren en evalueren, met als doel het leren te faciliteren, monitoren, evalueren en optimaliseren. Je gebruikt de mogelijkheden van technologie om jezelf te blijven ontwikkelen in je vakgebied als leraar. Je toont aan dat je jezelf nieuwe ict-middelen eigen kunt maken en deze doelgericht en verantwoord kunt inzetten in jouw onderwijspraktijk. Je experimenteert met (voor jou) nieuwe technologie en maakt gebruik van de expertise van anderen. Je kunt lerenden toerusten voor de digitale samenleving en fungeert hierbij als rolmodel.

Kijkkader

Oriëntatie

- Je analyseert welke ict-faciliteiten beschikbaar zijn binnen jouw onderwijscontext en bepaalt hoe je deze kunt gebruiken.
- Je brengt de relevante leerlijn digitale geletterdheid voor jouw context in kaart om je les daarop aan te laten sluiten.
- Je selecteert actuele bronnen of technologische ontwikkelingen die relevant zijn voor de inhoud van je les of je professionele ontwikkeling.

Ontwerpen

- Je ontwerpt methodisch een onderwijsactiviteit waarin je de samenhang tussen lesinhoud, didactiek en technologie beschrijft en verantwoordt (TPACK).
- Je integreert activiteiten die bijdragen aan de digitale geletterdheid van de leerlingen.
- Je kiest ict-middelen en werkvormen waarmee je data kunt verzamelen over het leerproces van de leerlingen.

Uitvoeren

- Je voert het ontwerp uit in de praktijk en toont daarbij aan dat je de gekozen ict-middelen beheerst en effectief kunt inzetten.

Evalueren

- Je verzamelt tijdens en na de uitvoering data (en feedback) via ict om te controleren of het ontwerp effectief was.

- Je analyseert de verzamelde gegevens over je leerlingen om op basis daarvan je begeleiding of het onderwijs direct of voor een volgende keer aan te passen.
- Je reflecteert op de inzet van ict en vertaalt actuele technologische ontwikkelingen naar je eigen visie en handelen in de praktijk.
- Je kunt uitleggen wat de meerwaarde (voor- en nadelen) was van de ingezette ict-middelen voor het leerproces

5.4 LUK Ontwikkelen van professionele en persoonlijke identiteit

Je typeert jezelf als persoon en de invloed daarvan op jezelf als leraar. Je bent in staat om jouw visie op goed onderwijs te onderbouwen en te expliciteren. Als leraar ben je je bewust van de kwetsbaarheid van het beroep van leraar. Dit betekent dat je verantwoordelijk bent, moet handelen en verantwoording aflegt maar niet alles onder controle kunt hebben. Je reflecteert op jouw professionele handelen in de praktijk als leraar. Je onderzoekt of jij (in de persoon van leraar) het goed doet, het goede doet en instaat bent om zelf nieuw effectief gedrag te ontwerpen, uit te proberen en te evalueren (double loop learning). Je onderzoekt actief mogelijkheden tot groei en ontwikkeling. Je geeft richting aan je eigen leren als leraar en als deelnemer aan de professionele gemeenschap (toekomstperspectief). Je blikt vanuit een kritische taakopvatting en een duidelijk beroepsbeeld vooruit naar de volgende fase van je (onderwijs)loopbaan. Je kunt op basis hiervan een onderbouwd antwoord geven op de vraag 'Wat voor leraar wil ik zijn?'.

Werkwijze

Gedurende de opleiding werken studenten aan hun professionele en persoonlijke identiteitsontwikkeling. In de hoofdfase krijgen ze op het academie educatie een aantal bijeenkomsten onder begeleiding van een docent vanuit het instituut. De werkplekbegeleider (en eventueel andere begeleiders) geven gedurende de begeleidingsgesprekken en in de gesprekken van de gesprekscyclus feedback m.b.t. de professionele en persoonlijke identiteitsontwikkeling.

- In het startgesprek worden doelen m.b.t. professionele en persoonlijke identiteit opgesteld.
- Tijdens de tussenevaluatie en eindbeoordeling wordt gekeken naar de vorderingen en vervolgstappen van studenten.
- Gedurende de gesprekscyclus (en wekelijkse begeleidingsgesprekken) tijdens het leren op de werkplek werken studenten aan hun ontwikkeling op basis van concrete feedback van de werkplekbegeleider.

Samen schatten de werkplekbegeleider en student in schatten waar de student in het proces staat, kijkend naar onderstaand geformuleerde eindniveau. De student toont bij het eind van de opleiding dit (eind)niveau aan. Welke gedragingen worden nu al gezien bij de student en wat zijn concrete vervolgstappen?

Kijkkader

Let op! Onderstaande indicatoren (kijkkader) zijn geformuleerd op het eindniveau (afronding afstudeerfase).

Zelfkennis en persoonlijke invloed

- Je kan, onder andere a.d.h.v. concrete voorbeelden, je kwaliteiten en ontwikkelpunten benoemen waarbij je concrete vervolgstappen voor je ontwikkeling formuleert.
- Je benoemt je persoonlijke eigenschappen en je persoonlijke ervaringen je kijk op het docentschap beïnvloeden
- Je benoemt hoe jouw waarden en overtuigingen je handelen als leraar beïnvloeden
- Je benoemt hoe je professionele en persoonlijke waarden en overtuigingen overeenkomen en waar deze verschillen.
- Je herkent hoe je (professionele en persoonlijke) waarden en overtuigingen jouw handelen en keuzes in de dagelijks lespraktijk beïnvloeden (vb. in het ontwerpen van je lessen, keuzes in klassenmanagement etc.).

Reflectie en Double loop learning

- Je benoemt de effecten van je eigen gedrag op je omgeving waarbij je kritisch naar jezelf durft te kijken
- In je reflectie kan je situaties vanuit de theorie, praktijk en jezelf als persoon verklaren en op basis van deze drie perspectieven handelingsalternatieven formuleren.
- Je reflecteert zowel op het wat, hoe en het waarom van het eigen handelen.
- Je benoemt hoe jouw eigen waarden, overtuigingen, drijfveren, identiteit en taakopvatting invloed hebben op jouw professioneel handelen.
- Je maakt actief gebruik van de theorie en feedback van anderen om je handelen in de praktijk te bekijken en verder te ontwikkelen (collega's, lerenden, begeleiders etc.)
- Je laat over langere periode zien hoe eerdere reflecties hebben geleid tot nieuwe inzichten en zichtbare veranderingen in gedrag of houding.

Visie op onderwijs

- Je hebt een concrete visie op onderwijs en hoe jouw vak daaraan bijdraagt waarbij je de koppeling met de doelen van onderwijs maakt (bijv. a.d.h.v. de domeindoelen van onderwijs van Gert Biesta)
- Je onderbouwt jouw visie op onderwijs vanuit je ervaringen uit de praktijk, je waarden, normen en drijfveren als persoon en de relevante en recente theoretische inzichten.
- Je bent bekend met de het recente beroepsbeeld van het docentschap en neemt dit incl. de bijkomende verantwoordelijkheden mee in je eigen visie op onderwijs.
- Je laat a.d.h.v. concrete voorbeelden zien hoe jouw keuzes in vakinhoud, (vak)didactiek en de pedagogiek voortkomen uit je eigen visie.
- Je staat open voor nieuwe perspectieven en past je visie aan op basis van nieuwe kennis, ervaringen en inzichten.

Professionele groei en ontwikkeling

- Je ziet andere visies en perspectieven als mogelijkheden om van te leren. Je bent bereid om buiten je eigen comfortzone zaken uit te proberen t.b.v. je eigen ontwikkeling.
- Je neemt verantwoordelijkheid voor het eigen leren door zelf initiatief te nemen. Je vraagt bijv. actief feedback, staat open voor nieuwe leerervaringen
- Je toont nieuwsgierigheid en experimenteert met nieuwe ideeën, methoden of aanpakken in de praktijk.
- Je zoekt actief verbinding met en neemt deel aan de professionele gemeenschap. Denk hierbij bijv. aan overleggen, interviews, gezamenlijke projecten, ontwerpen van onderwijs of vaknetwerken buiten de school.
- Je laat zien dat professionele ontwikkeling een continu proces voor jou is (niet incidenteel).

Toekomstperspectief en beroepsbeeld

- Je verbindt je toekomstbeeld met persoonlijke waarden, overtuigingen, drijfveren, je visie op onderwijs, de dagelijks praktijk en actuele theoretische inzichten.
- Je verbindt je persoonlijke toekomstbeeld met de ontwikkelingen binnen het onderwijsveld, het beroepsbeeld van de docent en de maatschappij.
- Je stelt concrete, haalbare ontwikkeldoelen inclusief benodigde stappen, middelen en ondersteuning, op voor zowel de korte als lange termijn. Deze ontwikkeldoelen volgen logisch uit het toekomstbeeld.

Literatuur:

Oolbekkink-Marchand, H., Nap, M. & De Beer, F., (Reds.). (2025). *Stevige leraren opleiden. Werken aan professionele identiteitsontwikkeling in de lerarenopleiding*. Boom.

5.5 Vakdidactische leeruitkomsten

Iedere vakgroep heeft een instructie gemaakt voor u als werkplekbegeleider. Deze zijn [hier](#) te vinden.

Vak	Leeruitkomst	ECTS	Contactpersoon
AK	Vakdidactische geografische werkvormen #2	5EC	Wytze.klok@han.nl
BI	Practicum biologie	5EC	Audrey.debooij@han.nl
	Uitbeelddidactiek biologie	5EC	
DU/FR	Vakdidactiek van cultuurbewustzijn en literatuur	5EC	Annemieke.dejong@han.nl
	Vakdidactiek van de taalbeheersing	5EC	
EC	Vakdidactiek Leermiddelenanalyse & methodetoetsing	5EC	Roberto.alvarez@han.nl
EN	Leerganganalyse	5EC	Evelijn.Thijssen@han.nl (voor de pilot)
	Teaching Grammar*	5EC	
	Teaching Young Adult Fiction	5EC	
GS	Activerende Didactiek & M&M	5EC	hjerre.bors@han.nl
	Historische vaardigheden & leermiddelenanalyse	5EC	Koen.henskens@han.nl
	Excursiedidactiek & toetsing	5EC	Anne.vanduuren@han.nl
NA/SK	Rekendidactiek in NaSk-onderwijs gebruiken*	5EC	Kees.vandervelden@han.nl
	Perspectief, legitimatie en relevantie in NaSk-onderwijs*		
	Vaktaal analyseren en onderwijzen*		
	Modellen en analogieën in NaSk-onderwijs gebruiken*		
NE	Didactiek taalvaardigheid	10EC	Roos.scharten@han.nl
	Didactiek taalbeschouwing	5EC	Sam.bocken@han.nl
	Onderzoek leergang	5EC	Mariska.Gootzen@han.nl
WI	Vakdidactiek algebra*	5EC	Helga.kolen@han.nl
	vakdidactiek meetkunde*	5EC	
	vakdidactiek rekenen*	5EC	
	vakdidactiek statistiek*	5EC	

*studenten tonen 2 luks aan in jaar 2 en de overige in jaar 3 afhankelijk van het programma op de werkplek.

Rol van de werkplekbegeleider bij deze leeruitkomsten

Uw rol bij deze vakdidactische leeruitkomsten zijn:

- Faciliteren dat de student het praktijkdeel van de leeruitkomst kan uitvoeren,
- Begeleiden van de student
- Geven van feedback.

De leeruitkomsten die tekstkleur 'grijs' hebben (bij Engels en Geschiedenis) worden volledig op de het instituut verzorgd (beoordeling en begeleiding). Ze staan hier alleen vermeld om inzicht te geven in het totale vakdidactisch programma in jaar 2. De werkplekbegeleider heeft hier geen rol in.

Bij Biologie, *een deel van de studenten NaSk en Engels (Teaching grammar) heeft u als

werkplekbegeleider ook een beoordelende rol. Dit wordt via het vakteam met u gecommuniceerd.

6 BIJLAGE 1: TABEL COMPLEXE BEROEPSVAARDIGHEDEN

Dimensie	Beginfase	Groei-fase	Vergevorderde fase
Opbouw van routines	Ontwikkelt incidentele routines met hulp van externe sturing	Werkt routinematig in herkenbare situaties	Past routines flexibel toe in nieuwe of complexe contexten
Overzien van taken	Richt zich op losse handelingen of deeltaken	Verbindt en ordent verschillende taken	Overziet het geheel en maakt strategische afwegingen
Overzien van leerroutes (van anderen)	Volgt bestaande methodes of instructies	Past aanpak aan per individu of groep	Ontwerpt leerprocessen op maat en verbindt deze met bredere kaders
Zelfstandigheid	Handelt onder begeleiding of na instructie	Werkt zelfstandig en stemt af wanneer nodig	Neemt initiatief, begeleidt anderen en ontwikkelt een duidelijke visie
Verantwoordelijkheden buiten het klaslokaal	Richt zich primair op de eigen lespraktijk	Neemt deeltaken op zich binnen de bredere schoolcontext	Neemt actief eigenaarschap in schoolontwikkeling en neemt initiatief
Vertrouwen van collega's	Bouwt vertrouwen op door expliciete begeleiding	Wordt betrouwbaar geacht bij uitvoering van taken	Wordt geraadpleegd, fungeert als klankbord of coach
Verantwoordelijkheid tonen en ervaren	Neemt taken op na toewijzing	Neemt verantwoordelijkheid binnen afgesproken kaders	Positioneert zich als mede-eigenaar van bredere (onderwijs)doelen
Metacognitie	Herkent eigen fouten achteraf en leert daaruit	Reflecteert op het eigen handelen en benoemt oorzaken	Plant, monitort en evalueert eigen handelen systematisch
Onderliggende kennisbasis	Heeft fragmentarisch inzicht in begrippen en methoden	Legt verbanden tussen modellen en kennisgebieden	Integreert diepgaande, toepasbare kennis in handelen
Voorspelbaarheid van context	Functioneert in standaard- of oefensituaties	Reageert adequaat in wisselende situaties	Blijft effectief in onvoorspelbare, complexe situaties
Analytisch vermogen	Herkent fouten of verschillen in de uitvoering	Analyseert samenhang en oorzaken	Doorziet systemen, anticipeert op ontwikkelingen
Evaluatief vermogen	Volgt bestaande kaders zonder eigen afweging	Weegt keuzes op basis van ervaring of kennis	Maakt bewuste afwegingen t.o.v. doelen, waarden en context
Samenwerking en communicatie	Reageert op aanwijzingen, deelt informatie op verzoek	Wisselt actief informatie uit en stemt af met anderen	Bouwt bruggen, faciliteert samenwerking, adresseert spanningen
Professionele identiteit en ethisch handelen	Handelt volgens regels en zoekt bevestiging	Herkent ethische dilemma's en maakt afwegingen	Handelt congruent met waarden, neemt morele verantwoordelijkheid

7 BIJLAGE 2: BEGRIPPENLIJST

Iedere onderwijsvernieuwing gaat gepaard met nieuw jargon. Deze handleiding vormt daarop geen uitzondering. Hieronder vindt u een lijst met terminologie die voor u van toepassing is.

Leeruitkomst	Leeruitkomsten zijn datgene wat een student moet weten, begrijpen of toepassen na een leerperiode (NVAO, 2015). Dit wordt ook wel afgekort als 'LUK'. Een belangrijk kenmerk van een leeruitkomst is dat het niet meer nodig is om het bijbehorende onderwijsprogramma te volgen om de leeruitkomst aan te tonen. Er zijn meer wegen die naar Rome leiden. De meeste studenten in het eerste jaar van de voltijd zullen in de praktijk gebruik maken van dezelfde set leeruitkomsten. Gaandeweg zal daar meer variatie in ontstaan. De leeruitkomsten zijn voor de studenten de belangrijkste richtlijn zijn waar zij aan moeten voldoen. Wettelijk bestaan de bekwaamheidseisen -en gebieden nog. De bekwaamheidseisen zijn verwerkt in het geheel aan leeruitkomsten. We gebruiken de terminologie niet meer in de communicatie met de student.
Post-propedeuse	Er wordt binnen de lerarenopleidingen geen onderscheid meer gemaakt tussen hoofdfase en eindfase. Deze twee termen zijn samengevoegd tot de term post-propedeuse.
Leren in de praktijk	De student behaalt geen vakken meer maar toont leeruitkomsten aan. De praktijk is een omgeving die de student gebruikt om leeruitkomsten aan te tonen. Daarom bestaat er geen vak of onderwijseenheid 'werkplekleren' meer. De termen 'wpl1, wpl2 (jaar 2 en jaar 3) en wpl3 worden niet meer bedoeld om het 'vak' aan te duiden maar wel om de werkplek-periode aan te duiden. De periodes waarin de student intensief in de praktijk leert zullen voorlopig hetzelfde blijven zoals u dat gewend bent. Voor jaar 1 is dat grofweg de periode november-april.
Indicatoren	Leeruitkomsten bestaan uit dimensies die weer verder gespecificeerd in criteria of indicatoren. Indicatoren zijn concrete signalen of gedragingen die zichtbaar zijn in het werk of gedrag van de student. Deze laten zien in hoeverre onderliggende beoordelingscriteria worden beheerst. De indicatoren helpen beoordelaars om, vanuit hun eigen professionele context, betekenis te geven aan wat de leeruitkomst in de praktijk inhoudt. Niet alle indicatoren zijn altijd relevant of even zwaarwegend: beoordelaars gebruiken die indicatoren die passen bij de context waarin zij de student hebben geobserveerd. Zo kijkt ieder perspectief als het ware door een eigen bril naar de leeruitkomst, met als doel een gezamenlijke, genuanceerde beslissing te nemen.

Tabel complexe beroepsvaardigheden

De tabel geeft een ontwikkelingsgericht kader om de voortgang in complexe beroepsvaardigheden inzichtelijk te maken. Het model ondersteunt formatieve gesprekken en reflectie en richt zich niet op “halen” of “falen”, maar op het zichtbaar maken van groei, het herkennen van leervragen en het bepalen van passende begeleiding.

De tabel vult de leeruitkomsten aan. Waar leeruitkomsten soms een fijnmazig beeld geven en niet altijd voorzien in een heldere niveaubeschrijving, helpt de tabel om het grotere geheel te zien: de brede ontwikkeling van student naar startbekwaam docent. Op die manier wordt duidelijk hoe de voortgang binnen afzonderlijke leeruitkomsten samenhangt met de professionele groei van de student. Voor de werkplekbegeleider is de tabel een praktisch hulpmiddel, hij biedt taal om observaties te koppelen aan niveau én te verbinden met het bredere professionele groeipad;